

GASO

GĀZES APGĀDES SISTĒMAS
OPERATORS

Uzņēmējdarbības ētikas kodekss

Akciju sabiedrība "Gaso"

Reģistrācijas vieta	Rīga, Latvija
Reģistrēts	2017. gada 1. decembrī Komercreģistrā
Reģistrācijas numurs	40203108921
Adrese	Vagonu iela 20, Rīga, Latvija, LV-1009
Interneta mājaslapa	www.gaso.lv

Saīsinājumi

Akciju sabiedrība "Gaso"	GASO
Apvienoto Nāciju Organizācija	ANO

Dokuments

Reģistrācijas Nr. 1.1/39

Versija Nr.1: apstiprināts GASO 2018. gada 27. aprīļa Valdes sēdē, prot. Nr.19 (2018)

Versija Nr.2: grozījumi GASO 2019. gada 22. maija Valdes sēdē, prot. Nr.17 (2019)

Dokumenta publicēšana

Uzņēmējdarbības ētikas kodekss tiek publicēts GASO interneta tīmekļa vietnē www.gaso.lv sadaļā "Par uzņēmumu".

Sadarbības līgumos iekļaujamās atsauces piemērs

Puses apņemas ievērot ANO atzītos un definētos pamatprincipus cilvēktiesību, darba tiesību, vides aizsardzības un pretkorupcijas jomās. GASO savā darbībā ievēro ANO *Global Compact* definētās vērtības un darbojas atbilstoši GASO Uzņēmējdarbības ētikas kodeksam, kas ir atrodams GASO interneta mājaslapā sadaļā "Par uzņēmumu".

Trauksmes celšana

Saskaņā ar *Trauksmes celšanas likumu* GASO ir izveidota sava trauksmes celšanas sistēma. Trauksmes celšana ir ziņošana par pārkāpumu, kas iziet ārpus personīgu interešu aizskārumiem un skar plašākas GASO vai sabiedrības intereses, vienlaikus trauksmes cēlējam saņemot aizsardzību pret sodīšanu par ziņošanu un anonimitātes garantijas. GASO trauksmes celšanas sistēmu var izmantot gan GASO darbinieki, gan klienti, sadarbības partneri u.c. personas. Iesniegt trauksmes ziņojumu un saņemt informāciju par trauksmes celšanu GASO var pie kodeksā norādītās kontaktpersonas.

Kontaktpersona

Vinsents Makaris
Korporatīvās pārvaldības atbilstības vadītājs
t.+371 67 369 144, vinsents.makaris@gaso.lv

Cienījamie klienti, sadarbības partneri, darbinieki un citas puses, ar kurām mēs ikdienā saskaramies savā darbā!

Esam radījuši šo Uzņēmējdarbības ētikas kodeksu, lai nodrošinātu mūsu atbilstību labai uzņēmējdarbības praksei un lai aizsargātu mūsu reputāciju. Šis kodekss ir papildinājums visam tam nacionālajam, Eiropas Savienības, regulējošo iestāžu un iekšējam normatīvu klāstam, kas regulē mūsu darbību.

Vienlaikus ar Uzņēmējdarbības ētikas kodeksu GASO ir ieviesti arī citi pasākumi, piemēram, GASO izvērtē savu darbību atbilstoši ANO *Global Compact* korporatīvās sociālās atbildības vadlīnijām, esam izveidojuši atsevišķu uz darbiniekiem orientētu ētikas kodeksu un esam veikuši citus pasākumus, kas reprezentē mūsu attieksmi pret uzņēmējdarbību.

Mēs apzināmies, ka GASO Latvijā ir sabiedriski un ekonomiski nozīmīgs uzņēmums, gan ņemot vērā GASO sniegto pakalpojumu klāstu, gan dabasgāzes sadales sistēmas potenciālo ietekmi uz vidi un drošību, gan uzņēmumā nodarbināto cilvēku skaitu. Tādēļ GASO tiecas būt sociāli atbildīgs uzņēmums.

Mēs sagaidām, ka visas GASO sadarbības puses ievēro ANO *Global Compact* definētās vispārīgās vērtības (skatīt dokumenta beigās), kas attiecas uz cilvēktiesību, darba tiesību, vides un pretkorupcijas aspektiem. Vienlaikus mēs sagaidām, ka mūsu partneri respektēs mūsu pašu definētos uzņēmējdarbības principus, kas ir definēti šajā dokumentā.

Uzņēmējdarbības ētikas kodeksu var izmantot arī kā juridiski saistošu apņemšanos, pēc GASO vai sadarbības partneru iniciatīvas iekļaujot atsauci uz šo dokumentu savstarpējos līgumos. GASO vadībai, darbiniekiem un jebkurai personai, kura pārstāv GASO intereses, Uzņēmējdarbības ētikas kodeksa ievērošana ir obligāta.

Mēs apzināmies, ka šis kodekss neaptver jebkuru dzīves situāciju, tomēr kodekss kalpo par vadlīnijām kopējam ētiskajam uzstādījumam un mūsu vērtībām. Gadījumos, kad jūs sastopaties ar kodeksā minēto principu pārkāpumiem, aicinām par to ziņot GASO, lai mēs šādus pārkāpumus novērstu.

AS "Gaso" Valde

VISPĀRĪGIE PRINCIPI

1. princips

GASO savā darbībā ievēro ANO korporatīvās sociālās atbildības programmas *Global Compact* definētās vērtības¹ cilvēktiesību, nodarbinātības, vides un pretkorupcijas jomās, un veic regulāru atbilstības novērtējumu², publicējot ikgadēju progresa ziņojumu³, kā arī veicina ANO definēto vērtību izplatību darbinieku, klientu, īpašnieku, sadarbības partneru u.c. saistīto pušu lokā.

2. princips

GASO sagaida, ka tās klienti un sadarbības partneri ievēros ANO *Global Compact* definētās vērtības un Uzņēmējdarbības ētikas kodeksā minētos principus, un GASO patur tiesības nesadarboties ar sadarbības partneriem un klientiem, kas pārkāpj šīs vērtības un principus, ciktāl tas nav pretrunā Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma vai Enerģētikas likuma prasībām.

3. princips

GASO darbinieki ievēro ne vien Uzņēmējdarbības ētikas kodeksa principus, bet arī Darbinieku ētikas kodeksa⁴ prasības, kas, tostarp, nosaka profesionālas darbības un cieņpilnas attieksmes principus.

CILVĒKTIESĪBAS

4. princips

GASO iestājas pret jebkāda veida diskrimināciju⁵ pret personām pēc to rases, ādas krāsas, dzimuma, seksuālās orientācijas, vecuma, ģimenes stāvokļa, invaliditātes, valodas, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā stāvokļa.

5. princips

¹ Vērtību uzskaitījums ir pievienots dokumenta beigās

² Par lielu daļu no Uzņēmējdarbības ētikas kodeksā minēto principu neizpildes riskiem, veiktajiem pasākumiem un vērtējumiem var uzzināt GASO Korporatīvās sociālās atbildības ziņojumā

³ Ikgadējais korporatīvās sociālās atbildības ziņojums tiek publicēts vienlaikus ar gada pārskatu un ir pieejams GASO mājaslapā www.gaso.lv sadaļā "Par uzņēmumu" un ANO *Global Compact* ziņojumu datubāzē www.unglobalcompact.org

⁴ Specifiskas uz darbiniekiem orientētas ētikas prasības ir iekļautas atsevišķā dokumentā, kura mērķauditorija ir tieši darbinieki

⁵ Atbilstoši Darba likumam un Valsts valodas likumam uz darbiniekiem ir attiecināmas specifiskas prasības pret vecumu, valodas zināšanām un darba nespēju veselības dēļ

Attīstot dabasgāzes sadales infrastruktūru, GASO ņem vērā vides prasības un iedzīvotāju vajadzības, cenšoties nodrošināt netraucētu iedzīvotāju piekļuvi citiem sabiedriskajiem pakalpojumiem un infrastruktūrai.

6. princips

GASO rūpējas par stabilu dabasgāzes piegādi, apzinoties dabasgāzes nozīmīgumu siltumapgādes nodrošināšanā Latvijas klimatiskajos apstākļos, kā arī dabasgāzes lomu elektroenerģijas ražošanas, rūpniecības un citās nozarēs.

7. princips

GASO apzinās dabasgāzes potenciālo bīstamību, tādēļ GASO rūpējas par dabasgāzes sadales sistēmas drošību un kvalitāti, aktīvi iesaistās normatīvo regulējumu izstrādē, nodrošina avāriju novēršanu un aktīvi veic sabiedrības izglītošanas pasākumus.

8. princips

Konstatējot neatbilstošu dabasgāzes lietošanu vai neatbilstošas iekārtas, GASO rīcībā cilvēku dzīvības un veselības aizsardzība, kā arī īpašuma aizsardzība prevalē pār individuāla patērētāja tiesībām uz dabasgāzes lietošanu.

DARBA TIESĪBAS

9. princips

GASO un tās darbinieku intereses, pienākumi un garantijas ir saskaņotas darba koplīgumā.

10. princips

GASO nodrošina un atbalsta darbinieku tiesības apvienoties un piedalīties arodbiedrībās un kolektīvi apspriest darbinieku interešu jautājumus.

11. princips

GASO garantē visu darbinieku legālu nodarbinātību, pilnībā ievēro un atsevišķās jomās pārsniedz darba likumdošanas prasības par atalgojumu, darba laiku un prombūtnēm, tādējādi nodrošinot valsts sociālo aizsardzības mehānismu pieejamību.

12. princips

Ņemot vērā dabasgāzes potenciālo bīstamību, GASO nodrošina darbiniekiem atbilstošus darba drošības un veselības aizsardzības pasākumus un apmācību.

13. princips

GASO stingri iestājas pret piespiedu un prettiesisku bērnu darbaspēka izmantošanu.

PRIVĀTUMS UN DATU AIZSARDZĪBA

14. princips

GASO rūpējas par darbinieku, klientu, sadarbības partneru u.c. pušu personas datu aizsardzību atbilstoši nacionālajam un Eiropas Savienības regulējumam.

15. princips

GASO darbinieki aizsargā uzņēmuma, tā klientu un sadarbības partneru komercnoslēpumu.

IETEKME UZ VIDI

16. princips

GASO apzinās dabasgāzes jeb metāna negatīvo ietekmi uz siltumnīcefekta izplatību, tādēļ GASO izmanto cilvēku zināšanas, procesus un tehnoloģijas, lai maksimāli ierobežotu metāna izplūdi atmosfērā.

17. princips

GASO savā saimnieciskajā darbībā rīkojas iespējami videi draudzīgi, nodrošina atkritumu šķirošanu, izmanto tehnoloģiju piedāvātās iespējas vides un resursu saudzēšanā un izvērtē plānoto lēmumu un pasākumu efektivitāti un potenciālo ietekmi uz vidi.

NEDISKRIMINĒJOŠI TIRGUS APSTĀKĻI

18. princips

GASO izturas vienlīdzīgi pret visiem dabasgāzes tirgotājiem⁶, t.sk. nodrošinot vienlīdzīgu tirgus informācijas pieejamību un publicējot visu publiski atklājamo informāciju par dabasgāzes sadales sistēmu un pakalpojumiem interneta tīmekļa vietnē.

19. princips

⁶ Atbilstoši Enerģētikas likuma prasībām, ņemot vērā GASO īpašnieka AS "Latvijas Gāze" darbošanos dabasgāzes tirdzniecības jomā, GASO ir ieviesis nediskriminējošas rīcības atbilstības programmu un ik gadu publicē ziņojumu par atbilstību neatkarības prasībām uzņēmuma mājaslapā (pieejams sadaļā Par uzņēmumu), t.sk. ziņo par komerciālās informācijas aizsardzību, amatpersonu neatkarību, uzņēmuma pašpietiekamību u.c. pasākumiem, kā arī ir iecēlusi atbildīgo personu par neatkarības prasību ievērošanu.

Jaunu dabasgāzes pieslēgumu izveide tiek vērtēta atbilstoši sistēmas tehniskajām iespējām, klienta sagatavotajai dokumentācijai, ēkas kopējai siltumapgādes situācijai un projekta rentabilitātei, vienlaikus neliekot šķēršļus pieslēguma izveidei, ja klients uzņemas izmaksas, kas ir ārpus rentabilitātes parametriem⁷.

PRETKORUPCIJA

20. princips

GASO nosoda un iestājas pret kukuļdošanu un izspiešanu.

21. princips

Lai nodrošinātu caurspīdīgumu lēmumu pieņemšanā attiecībā uz iepirkumiem un klientu apkalpošanu, GASO nozīmīgu lēmumu pieņemšanā nodrošina vairāku darbinieku iesaisti un nosaka personu atbildības ierobežojumus.

22. princips

Attiecībā uz publiskiem iepirkumiem GASO ievēro sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem noteiktās likuma prasības, savukārt mazākus iepirkumus organizē saskaņā ar detalizētu iekšējo regulējumu.

23. princips

GASO darbinieki nepieņem dāvanas saistībā ar GASO darījumiem, t.sk. izvērtē dalību citu pušu apmaksātos pasākumos no ētikas un pretkorupcijas aspektiem.

VISPĀRĪGĀ KOMERCPRAKSE

24. princips

GASO nodrošina visu valstī noteikto nodokļu nomaksu un neiesaistās nodokļu apiešanas shēmās.

25. princips

GASO ievēro labas komercprakses principus, ievēro Latvijas un Eiropas Savienības normatīvā regulējuma prasības un konfliktus risina normatīvā regulējuma ietvaros.

⁷ Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2008. gada 16. jūlija lēmums Nr.233 *Dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumi un Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" metodika kopējo pieslēguma izmaksu noteikšanai dabasgāzes lietotāju gāzapgādes sistēmu pievienošanai pie dabasgāzes sadales vadiem un atļautās slodzes palielināšanai*

26. princips

GASO neizmanto starpnieku kompāniju pakalpojumus, bet konsultantus un aģentus izmanto skaidriem mērķiem, kas ir definēti savstarpēji noslēgtos līgumos.

27. princips

GASO vadība savā darbībā izvairās no interešu konfliktiem⁸ un neiesaistās slēptos darījumos ar sevi vai saistītām pusēm⁹.

28. princips

GASO sadarbības līgumos vienmēr tiek rakstiski fiksēts patiesais sadarbības mērķis.

29. princips

GASO vadība nemanipulē ar informāciju par GASO, dabasgāzes tirgu un nozari un neizmanto iekšējo informāciju labuma gūšanai vērtspapīru tirgos.

KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA

30. princips

GASO nodrošina augstus korporatīvās pārvaldības standartus, darbojoties stingri saskaņā ar likumu prasībām, Statūtiem un GASO iekšējo normatīvo regulējumu.

31. princips

GASO nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret visiem akcionāriem¹⁰.

32. princips

GASO ievēro augstus finanšu ziņošanas standartus, un tā finanšu darbību auditē starptautiski atzīti neatkarīgi auditori.

⁸ T.sk. GASO amatpersonas ievēro neatkarības prasības, kas aizliedz vadošām amatpersonām darboties GASO mātesuzņēmumā

⁹ GASO valdes un padomes locekļi atklāj GASO darījumus ar saistītām pusēm un saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumu atklāj finanšu pārskatā informāciju par būtiskiem un parastiem tirgus nosacījumiem neatbilstošiem darījumiem

¹⁰ Uzņēmējdarbības ētikas kodeksa apstiprināšanas brīdī GASO bija viens akcionārs, tomēr šāds uzstādījums darbojas neatkarīgi no akcionāru skaita.

33. princips

GASO nodrošina caurspīdīguma principu, publicējot interneta mājaslapā informāciju par uzņēmuma īpašniekiem un vadību, pārvaldības dokumentus, akcionāru sapulču materiālus, finanšu pārskatus u.c. korporatīvās pārvaldības informāciju.

POLITISKĀ NEITRALITĀTE UN LOBIJS

34. princips

GASO neiesaistās politiskā darbībā un neizmanto savus resursus politiskās darbības finansēšanai.

35. princips

GASO savu interešu aizstāvībai rīkojas savā vārdā vai iesaistās sabiedriskās organizācijās, kurām ir kopīgi mērķi ar GASO, kā arī neiesaistās nelegālās lobija aktivitātēs.

Valdes priekšsēdētāja

I.Pētersone-Godmane

ANO *Global Compact* 10 vērtības

CILVĒKTIESĪBAS

- Princips 1 Uzņēmumam ir jāatbalsta un jārespektē starptautiski pasludinātās cilvēktiesības; un
- Princips 2 ir jābūt drošam, ka tas nav iesaistījies cilvēktiesību ļaunprātīgā izmantošanā.

DARBASPĒKS

- Princips 3 Uzņēmumam ir jāgarantē biedrošanās brīvība un jāatzīst efektīvā kolektīvā pārrunu procedūra;
- Princips 4 jāgarantē visu formu piespiedu un obligātā darba izslēgšana;
- Princips 5 jāgarantē bērnu piespiedu darba likvidēšana; un
- Princips 6 jāizslēdz nodarbinātības un profesijas diskriminācija.

VIDE

- Princips 7 Uzņēmumam ir jāatbalsta piesardzības pasākumi attiecībā uz izaicinājumiem, kas skar vidi;
- Princips 8 jāuzņemas iniciatīvas veicināt lielāku atbildību pret vidi; un
- Princips 9 jāveicina videi draudzīgu tehnoloģiju attīstība un izplatība.

PRETKORUPCIJA

- Princips 10 Uzņēmumam ir jāveic pasākumi pret visām korupcijas formām, tai skaitā pret izspiešanu un kukuļdošanu.

ANO *Global Compact*:

www.unglobalcompact.org